

Сприяння інноваціям у Європі: Партнерство науково-дослідних і національних бібліотек у рамках проекту Європейської бібліотеки ¹.

Розвиток і підтримка систем метаданих.

У рамках конференції було розглянуто нові підходи в створенні метаданих цифрових ресурсів.

Europeana Data Model (EDM) – цей експериментальний проект було започатковано в лютому 2012 р. за участі невеликої кількості постачальників даних. Сьогодні в поточній версії цієї моделі містяться метадані 20 млн текстів, зображень, відео- та звукозаписів, що зібрані в проекті Europeana. Модель EDM призначена замінити вже існуючу модель семантичних елементів проекту Europeana (ESE). Проект EDM має на меті поступову адаптацію ресурсів Europeana відповідно до стандартів мережевого середовища даних. EDM має рівень складності вищий того, який на сьогодні підтримується проектом Europeana. Слід зазначити, що EDM використовує елементи з уже розроблених словників метаданих, таких як Dublin Core, OAI-ORE, SKOS і CIDOC-CRM, що знижує витрати на їх створення та прийняття. Частиною моделі EDM є система *Linked Open Data (LOD)* – гіпертекстова система, призначена для публікації структурованих даних, яка зв'язує метадані між собою та має можливість для масштабування, представлення різних аспектів змісту, виявлення та створення перехресних посилань між відповідними ресурсами ².

ISNI – міжнародний стандартний ідентифікатор імені. Він призначений для ідентифікації осіб, які є авторами суспільно значущих творів, наприклад книги, телевізійної програми чи газетної публікації. Ідентифікатор складається із 16 цифрових знаків що поділені на чотири блоки. ISNI був розроблений під егідою Міжнародної організації зі стандартизації (ISO) як проект міжнародного стандарту 27729. ISNI використовується для усунення неоднозначності імен. ISNI може використовуватися бібліотеками та архівами в спільних інформаційних каталогах, для більш точного пошуку інформації в Інтернеті та базах даних. Це може допомогти керуванню авторськими правами в міжнародних проектах і цифровому середовищі. Для досягнення цих цілей ISNI стане важливим компонентом у Linked Open Data і семантичних веб-ресурсах ³.

Співпраця бібліотек і Google Book.

¹ Закінчення. Початок див.: Шляхи розвитку української науки. – 2013. – № 9. – С. 76–79.

² <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/2-26346980>; Valentine Charles. Recommendations from the Technical and Interoperability Working Group; <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/tel-linkeddataset2013130918145045phpapp02>; <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/nuno-26449495>.

³ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/isni-and-libraries-anila-agjeli-bibliotheque-nationale-de-france>

Презентація *Ghent University library* (Бельгія) була присвячена можливостям взаємодії бібліотек із глобальними проектами Google. Бібліотека Гентського університету оцифрувала свої фонди за допомогою глобального проекту *Google Book Search*. Тепер університетські ресурси доступні через Інтернет у форматі PDF на ресурсах Google і їх може вільно завантажити собі на комп'ютер будь-який користувач. Таке рішення є ефективним для університетської бібліотеки, де фондами користуються багато студентів. Це дає змогу розповсюдити навчальні матеріали та забезпечити збереженість фондів ⁴.

Співпраця Europeana та Wikipedia.

Головною проблемою для Wikipedia сьогодні є забезпечення надійності та достовірності інформації. Матеріали, опубліковані в рамках проекту Wikipedia, мають спиратися на надійні джерела. Так, під час оновлення інформації, автори повинні переконатися, що всі факти, які вони наводять, є достовірними. Важливим фактором повноцінності представленої інформації є те, що метадані добре документовані. Описи об'єктів наводяться в структурованому вигляді, що дає змогу легко знаходити необхідну інформацію. Зі свого боку, від Wikipedia Europeana отримала пропозицію щодо поліпшення сервісів для редагування розпізнаних текстів (систему Registry Fix), за допомогою якої відвідувачі Europeana можуть пропонувати виправлення помилок автоматично розпізнаного тексту ⁵.

Інтеграція бібліотечних ресурсів до соціальних мереж.

Сьогодні TEL представляє кожен свій проект не тільки на власних ресурсах, а також і в соціальних медіа: Youtube, SlideShare, у соціальних мережах Європи, таких як Facebook, Twitter, LinkedIn, Flickr, Pinterest і Google+. Така маркетингова діяльність забезпечує надзвичайну популярність ресурсів. *SMM (Social Media Marketing)* – маркетинг соціальних мереж – дає змогу привернути значну увагу до інформаційних ресурсів. Метою такої роботи є збільшення трафіку шляхом залучення відвідувачів на ресурс із соціальних мереж. Цей тип популяризації веб-ресурсів стає дедалі актуальнішим останнім часом. Як із причини зростання популярності соціальних мереж, так і з причини плавного зниження ефективності класичних методів інтернет-маркетингу. Сучасні соціальні мережі – це гігантська за чисельністю аудиторія. Інформація в соціальних мережах поширюється з величезною швидкістю, і якщо вдається створити привабливий для користувачів соцмережі проект, то

⁴ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/ghent-university-library-a-european-library-sylvia-van-peteghem-head-librarian-at-ghent-univeristy-library>.

⁵ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/6-345-andrew-grey>.

ефект від SMM-груп у соціальних мережах може перевершити всі сподівання! ⁶

Бібліотечні інновації та ефективне керівництво.

Національні бібліотеки зустрічаються з багатьма проблемами в сучасному динамічному середовищі. Бібліотеки не працюють для отримання прибутку, але їх діяльність має суспільну цінність та суспільне значення. Зміни в навколишньому середовищі змушують національні бібліотеки реалізовувати інноваційні проекти. *Інновації* – це не винахід, а нові ідеї та технічні досягнення, які застосовуються на практиці (нові продукти, нові методи роботи) та зміни в організації, ринку або суспільних відносинах. Постійне вдосконалення продуктів і процесів, які можуть у кінцевому рахунку призвести до оновлення продуктів і різних способів роботи, але не дати очікуваних результатів. Класичне визначення інновації: «процес творчого руйнування, у якому нові комбінації існуючих ресурсів приносять більшу користь» (Schumpeter, 1947). Це можна сприймати як створення або прийняття нової ідеї або моделі поведінки в організації (Лам, 2006). Інновації в приватному секторі забезпечують конкурентні переваги, інновації у державному секторі, такому як національні бібліотеки, забезпечують безперервне оновлення та розвиток ⁷.

Сучасне суспільство живе в постійних швидких і далекосяжних змінах, а саме в цифровому світі, який постійно перебудовується. Технічний розвиток, соціальні комунікації, електронні продукти та послуги – це лише деякі з речей, які вимагають від національних бібліотек нових моделей управління. Завдання сучасного керівника – це, у першу чергу, постійний особистий розвиток, який одночасно має сприяти розвитку інших людей, співробітників і менеджерів, піднімати їх на інший вищий рівень ⁸.

Бібліотечні ресурси та правове поле.

Для бібліотечних цифрових проектів актуальними є також правові питання створення міжнародних електронних колекцій. Ініціативною групою Creative Commons нещодавно сформовано нову типову ліцензію, на умовах якої пропонується поширювати твори, захищені авторським правом. Ліцензія має назву CC0 або CC Zero, вона є функціональним еквівалентом публічного домену. Ліцензія дає змогу автору поставити умови, на яких він відмовляється від прав на опублікований матеріал. Ліцензія дає можливість

⁶ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/library-of-the-month-the-multiplier-effect-aubery-escande-the-european-library-communications-editorial-manager>; Aubéry Escande Defining services to researchers; <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/enhanced-library-collections-and-services-through-social-media-mar-perez-morillo-chief-of-web-services-at-the-national-library-of-spain>.

⁷ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/1-26346945>.

⁸ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/4-245-gunnar>.

іншим поширювати, редагувати, виправляти та брати за основу авторський чи навіть комерційний твір, за умови обов'язкового посилання на автора матеріалу⁹ (*Матеріал підготував молодший науковий співробітник відділу програмно-технологічного забезпечення комп'ютерних мереж Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського С. Клочок // <http://www.nbuv.gov.ua>*).

⁹ <http://www.slideshare.net/EuropeanLibrary/tel-linkeddataset2013130918145045phpapp02>.